

Informacja prasowa

Warszawa, 20.08.2024 r.

Silwersi chcą pracować coraz dłużej

Opieka nad wnukami, zajęcia na uniwersytecie trzeciego wieku, a może kontynuacja kariery zawodowej? Jak polscy Silwersi spędzają lub zamierzają spędzić emeryturę? Chcą pracować jak najdłużej czy może odliczają dni do przejścia na emeryturę? Odpowiedzi znaleźli eksperci realizujący projekt Bilans Kapitału Ludzkiego, największe badanie rynku pracy w Polsce prowadzone przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości i Uniwersytet Jagielloński.

Wokół starszych pracowników narosło wiele uprzedzeń i stereotypów. Często postrzegani są jako osoby narzekające, które nie chcą się uczyć nowych rzeczy i które chcą jak najszybciej odejść na emeryturę. Tymczasem, jak wynika z analiz prowadzonych w ramach projektu Bilans Kapitału Ludzkiego, osoby w wieku przedemerytalnym i emerytalnym są coraz częściej aktywne zawodowo. Jeszcze w 2017 roku **wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 55-64** wynosił 46,9%, a w 2022 roku już **56,3%**. Dla porównania, wskaźnik zatrudnienia dla grupy wiekowej 35-54 wynosił 84%, a dla grupy 18-34 było to 70% (ze względu na kontynuację edukacji).

Według danych ZUS w 2017 roku w Polsce było ponad 689 tysięcy pracujących emerytów, a w 2023 roku już 854 tysiące. Wzrosty aktywności zawodowej widoczne są zarówno w okresie przedemerytalnym, jak i w wieku 65+. Co ważne, dotyczy to kobiet i mężczyzn.

– Przyczyn większej aktywności jest kilka. Po pierwsze, część osób osiągających wiek emerytalny, szczególnie osoby z wyższym wykształceniem, nadal są zdolne do pracy. Są to pracownicy, którzy z racji swojego doświadczenia (m.in. lekarze, służba zdrowia, nauczyciele) otrzymują propozycje zatrudnienia i z nich korzystają. Po drugie, część osób mimo osiągnięcia wieku emerytalnego otrzymuje zbyt niskie świadczenia w porównaniu do potrzeb konsumpcyjnych (konieczność pokrycia niezbędnych wydatków na życie) i musi po prostu dalej pracować, aby uzupełnić braki w swoich dochodach. Jest też grupa osób, która nie musi, ale chce być dalej aktywna zawodowo, nie tylko działać społecznie bez wynagrodzenia, ale dalej rozwijając swoje pasje – mówi prof. Jolanta Perek-Białas, kierowniczka Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych UJ.

Coraz większa aktywność edukacyjna

Wiele osób nie tylko chce pracować jak najdłużej, ale także coraz częściej uczy się w sposób nieformalny, na przykład z materiałów internetowych, drukowanych czy też programów telewizyjnych i radiowych. Niemal 70% badanych Silwersów podejmuje różnego rodzaju

działania edukacyjne. Mimo to, osób starszych korzystających z dużej i szeroko rozwiniętej oferty uniwersytetów trzeciego wieku działających w całej Polsce czy też innych form aktywizujących (w tym w zakresie aktywności fizycznej w ramach innych form, np. klubów lub centrów seniorów) nie jest aż tak dużo.

Decyzje o przejściu na emeryturę

Jeszcze kilkanaście lat temu zakończenie pracy zawodowej w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego było czymś oczywistym dla znacznej grupy osób. Obecnie widać coraz większe zmiany w nastawieniu osób w wieku przedemerytalnym i emerytalnym do przejścia na emeryturę. Co ciekawe, jednocześnie rośnie odsetek osób, które chcą **przejsć na emeryturę jak najwcześniej** (21,8% w 2022 r. i 15,6% w 2017 r.) jak i tych, które **chciałyby pracować możliwie długo** lub w ogóle nie chcą kończyć pracy (16,2% w 2022 roku i 9,9% w 2017 roku).

Wiele osób mimo coraz bardziej zaawansowanego wieku wciąż cieszy się dobrą kondycją oraz zdrowiem i chcą dalej realizować się zawodowo. Jednocześnie coraz większa grupa osób znających swoją sytuację materialną, zdaje sobie sprawę, że nie może sobie pozwolić, aby zaprzestać wykonywania pracy i przejść na emeryturę.

Co sprawia, że niektórzy chcą pracować jak najdłużej?

– Analizy przedłużania aktywności zawodowej wskazują, że decyzje o kontynuowaniu zatrudnienia są nie tylko uwarunkowane indywidualnymi chęciami i możliwościami czy potrzebami, ale też kontekstem w którym się pracowało wcześniej przed przejściem na emeryturę. Tu rola pracodawców jest znaczna, na ile praca przynosiła satysfakcję. Ważne są także rozwiązania prawne jak ulgi podatkowe, dodatkowe zniżki czy możliwość dodatkowego oszczędzania na emeryturę – dodaje prof. Jolanta Perek-Białas.

Wielu pracownikom zbliżającym się do osiągnięcia wieku emerytalnego, trudno podjąć decyzję o kontynuacji lub zakończeniu pracy zawodowej, gdyż nie znają oczekiwań pracodawcy w tym zakresie. Pracownicy przed emeryturą stosunkowo często nie wiedzą, jakie plany względem nich ma pracodawca i czego mogą się spodziewać, gdy osiągną wiek emerytalny. Wskazuje na to co czwarty pracownik. Może to wynikać z faktu, że pracodawcy w ogóle, za późno lub niewystarczająco jasno komunikują swoje plany względem pracowników, jak i z niskiej świadomości pracowników w kwestii planowania swojej aktywności zawodowej po osiągnięciu wieku emerytalnego.

– Dane wskazują, że coraz więcej osób jest aktywnych zawodowo mimo osiągnięcia wieku emerytalnego. Na rynku pracy funkcjonuje kilka pokoleń o zupełnie różnych potrzebach. Realizując w firmach projekty dotyczące zarządzania kapitałem ludzkim, warto brać pod uwagę tę różnorodność i uwzględniać, czego potrzebują do dobrego wykonywania w pracy osoby z różnych grup wiekowych – mówi Paulina Zadura, dyrektor Departamentu Analiz i Strategii w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Zachodzące zmiany demograficzne, w tym starzenie się społeczeństwa, są zjawiskiem, które niesie za sobą wiele konsekwencji. Jedną z nich będzie zapewne coraz większa liczba

pracujących osób starszych. Na te zmiany powinni być przygotowani zarówno pracownicy, jak i pracodawcy, ale też całe społeczeństwo także młodsze roczniki, które za kilka, kilkanaście lat będą w podobnych sytuacjach decyzyjnych: praca lub emerytura.

[Bilans Kapitału Ludzkiego](#) to największe badanie rynku pracy w Polsce. Projekt realizowany jest przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości wraz z Uniwersytetem Jagiellońskim od 2009 roku. W ramach projektu realizowane są badania przekrojowe dostarczające ogólnych informacji o sytuacji na rynku pracy oraz badania tematyczne będące odpowiedzią na zapotrzebowanie wynikające z aktualnych trendów na rynku pracy i w gospodarce.

Kontakt dla mediów w sprawie Bilansu Kapitału Ludzkiego:

Marta Dąbrowska

marta_dabrowska@parp.gov.pl

Tel. 518 484 339